

Warszawa, 18 czerwca 2020 r.

RAPORT: FINANSE PUBLICZNE

Nowelizacja budżetu 2020 i założenia makroekonomiczne przyszłorocznego budżetu to jedno z najpilniejszych zadań w finansach publicznych

– Kluczowe jest przygotowanie w najbliższym kwartale nowelizacji budżetu państwa na 2020 rok oraz założeń makroekonomicznych przyszłorocznego budżetu – uważa **prof. Stanisław Gomułka, minister finansów w Gospodarczym Gabinecie Cieni BCC**. – Obecnie obowiązujący budżet państwa, podpisany przez prezydenta 30 marca, zakłada zerowy deficyt i szybki wzrost gospodarczy. Potrzebne, nowe założenia budżetu to spadek PKB o około 4-7%, w konsekwencji dużo mniejsze wpływy podatkowe oraz dużo wyższe wydatki publiczne. W rezultacie, deficyt sektora finansów publicznych, liczony według metodologii Eurostatu – około 200 mld zł – wyjaśnia minister finansów w Gabinecie Cieni BCC.

– Konieczne jest również wyeliminowanie ryzyka prawnego w relacjach z Unią Europejską, polegającego na tym, że oferowane przez UE i niespodziewanie duże środki pomocowe dla polskich przedsiębiorstw i rolników nie będą mogły być w pełni, czy nawet w znacznym stopniu, wykorzystane. Od stopnia wykorzystania tych środków będzie zależał w dużej mierze stan finansów publicznych naszego kraju w 2021 r. i później. Oznacza to w szczególności akceptację przez Polskę reguł traktatowych UE w obszarze praworządności oraz polityki Wspólnoty w obszarze „Zielonego Ładu” – podkreśla **prof. Stanisław Gomułka**.

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm.

W skład gabinetu wchodzi wybitni, gospodarczy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne. Więcej informacji: https://www.bcc.org.pl/strefa_eksperta/gospodarczy-gabinet-cieni/

Opracowanie jest pierwszym elementem Raportu Gabinetu Cieni BCC dot. II kwartału 2020 r. Będziemy codziennie przedstawiać poglądy poszczególnych ministrów GGC BCC związane z obecną sytuacją oraz zawierające rekomendacje na najbliższe miesiące.

PROF. STANISŁAW GOMUŁKA**minister finansów Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC**

B. wiceminister finansów. W latach 1970-2005 wykładowca London School of Economics and Political Sciences, University of London. Doradca kolejnych ministrów finansów Polski. Negocjator Polski z klubami Paryskim i Londyńskim w sprawie zmniejszenia polskiego długu zagranicznego i członek tzw. Grupy Strategicznej wicepremiera Balcerowicza. Konsultant m.in. OECD, MFW, Komisji Europejskiej ds. Europy Wschodniej. Główny ekonomista BCC.

☎ 609 556 506 ✉ stanislaw.gomulka@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

- 1. Przygotować w najbliższym kwartale nowelizację budżetu państwa na 2020 rok oraz założenia makroekonomiczne budżetu na rok 2021**, z uwzględnieniem efektów pandemii COVID-19 w postaci silnych spadków dochodów budżetowych, dużych kosztów działań ochronnych ze strony władz publicznych, zwiększających wsparcie dla ludzi i firm oraz wydatki na zdrowie. Obecnie obowiązujący budżet państwa, podpisany przez prezydenta 30 marca, zakłada zerowy deficyt i szybki wzrost gospodarczy. Potrzebne, nowe założenia budżetu to spadek PKB o około 4-7%, a w konsekwencji dużo mniejsze wpływy podatkowe oraz dużo wyższe wydatki publiczne. W rezultacie, deficyt sektora finansów publicznych, liczony według metodologii Eurostatu – około 200 mld zł. Korekta budżetu powinna obejmować także wycofanie się z dodatkowych emerytur, 13-tej i 14-tej, oraz ze wzrostu płacy minimalnej do 4000 zł miesięcznie w 2022 r.
- 2. Przygotować nowelizację ustawy o finansach publicznych Polski**, polegającą na zmianie artykułów 86 i 112a, w celu pełnego dostosowania ustawy do reguł statystycznych Unii Europejskiej (ESA 2010), dotyczących definicji sektora finansów publicznych oraz długu publicznego. Przy obecnej wersji ustawy rozbieżność między polską definicją państwowego długu publicznego a definicją unijną długu sektora rządowego i samorządowego może wzrosnąć z około 3% PKB na koniec 2019 r. do około 12% PKB na koniec 2020 r., czyli o około 200 mld zł.
- 3. Wyeliminować ryzyko prawne w relacjach z UE**, polegające na tym, że oferowane przez UE i niespodziewanie duże środki pomocowe dla polskich przedsiębiorstw i rolników nie będą mogły być w pełni, czy nawet w znacznym stopniu, wykorzystane. Od stopnia wykorzystania tych środków będzie zależał w dużej mierze stan finansów publicznych kraju w 2021 roku i później. Oznacza to w szczególności akceptację przez Polskę reguł traktatowych Unii Europejskiej w obszarze praworządności oraz polityki UE w obszarze „Zielonego Ładu”.
- 4. Przygotować do końca roku nową, urealnioną wersję Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2021-2023**, pokazującego w nowych okolicznościach sposób utrzymania długu publicznego, liczonego według metodologii UE, poniżej konstytucyjnego poziomu 60% PKB przez cały ten okres.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu**Pozytywy:**

- 1.** Nowe środki publiczne na wsparcie biznesu są głównie w rękach Polskiego Funduszu Rozwoju (około 100 mld zł) oraz Banku Gospodarstwa Krajowego (dalsze 100 mld zł). Opóźnienia w tworzeniu ustaw

pomocowych (czyli tarcz antykrzysowych 1-2 i wdrożenia kluczowej tarczy finansowej) oraz opóźnienia biurokratyczne spowodowały duże koszty gospodarcze w miesiącach marzec – maj 2020. Oferowana pomoc publiczna jest jednak duża i pomimo tych problemów dość skuteczna w utrzymaniu płynności i zatrudnienia. Tym niemniej, prognozowany spadek naszego PKB w tym roku to 4-8% (4,3% wg KE oraz 7,4% wg OECD) i powrót PKB do poziomu z 2019 r. dopiero w latach 2021-2022.

2. NBP oraz prywatne banki komercyjne są w swoich decyzjach niezależne od rządu, ale razem z rządem współtworzą politykę gospodarczą. Jakość nieformalnej współpracy rządu z sektorem bankowym ma duży wpływ na kluczowe dla przedsiębiorstw parametry: rynkowe stopy procentowe, inflację cen, oraz kursy walutowe złotego. Jakość tej współpracy była dotąd pozytywnym w obecnej, generalnie kryzysowej sytuacji.

Zagrożenia:

1. Ujemne, realne stopy procentowe będą działać w kierunku zmniejszania depozytów w systemie bankowym w relacji do nominalnego PKB, co może pobudzać popyt konsumpcyjny i z czasem zmniejszać możliwości finansowania inwestycji krajowych. Może także zmuszać NBP do finansowania deficytu sektora finansów publicznych, w niebezpiecznie dużym stopniu, dodrukiem pieniądza, a w konsekwencji do wzrostu inflacji (finansowanie deficytu podatkiem inflacyjnym), lub prowadzić do wzrostu rentowności skarbowych papierów wartościowych, a w konsekwencji do dużego wzrostu kosztu obsługi długu publicznego.
2. Drugie zagrożenie dotyczy stabilności finansów publicznych po przekroczeniu przez dług publiczny limitu 60% PKB. Problemy mogą się pojawić na znaczną, kryzysową, skalę przy długotrwałym i dużym przekroczeniu tego limitu, co może w końcu zmusić władze do podniesienia podatków lub obniżenia wydatków.
3. W obszarze dochodów podatkowych zagrożeniem jest błędna teoria, że wzrost dochodów z podatku VAT, w relacji do PKB, był w ostatnich latach głównie efektem wzrostu „uszczelnienia”, więc jest do utrzymania w najbliższych latach. Rząd i prezydent ignorowali dotąd wpływ tzw. efektu procykliczności na relację VAT/PKB. Dane za 2019 r. oraz I kw. 2020 r. potwierdzają duży wpływ tego efektu, więc - tym samym - tylko umiarkowany wpływ zwiększonego stopnia uszczelnienia.

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzi wybitni gospodarzy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>